

Journal of Education Studies

Volume 35
Issue 2 *October-December 2006*

Article 10

October 2006

คิดนอกกรอบ

จิระพันธ์ พูลพัฒน์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

พูลพัฒน์, จิระพันธ์ (2006) "คิดนอกกรอบ," *Journal of Education Studies*: Vol. 35: Iss. 2, Article 10.
Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol35/iss2/10>

This Article is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in *Journal of Education Studies* by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

คิดนอกกรอบ

จิระพันธ์ พูลพัฒน์

มอนเตสซอรีจากอดีตสู่ปัจจุบัน:

๑๐๐ ปีจาก ค.ศ.1907 ถึง ค.ศ.2007

การสอนแบบมอนเตสซอรี เป็นรูปแบบการเรียนการสอนแบบหนึ่งที่เหมาะสมกับเด็กริเริ่มโดย ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี (ค.ศ.1870-ค.ศ.1952) ที่กรุงโรม ประเทศอิตาลี จุดเริ่มต้นการสอนเพื่อเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และต่อมาได้พัฒนาเพื่อสอนสำหรับเด็กปกติทั่วไป เมื่อการสอนประสบความสำเร็จ ได้มีผู้สนใจนำวิธีการสอนไปใช้ในวงกว้างทั้งในยุโรป สหรัฐอเมริกา และประเทศอื่นๆ ทั่วโลก ได้มีวิธีการเผยแพร่วิธีการสอนทั้งด้วยการบรรยาย เขียนหนังสือและบทความ การฝึกอบรมจากศูนย์ฝึกอบรม มีโรงงานจัดทำอุปกรณ์การสอน ตลอดจนได้มีการจัดตั้งสมาคมมอนเตสซอรีขึ้น ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ เพื่อสานต่อเจตนารมณ์ในการเผยแพร่ การสอนตามแนวคิดของมอนเตสซอรี

ปี พ.ศ ๒๕๕๐ (ค.ศ.2007) ได้ครบรอบ ๑๐๐ ปี จากการเริ่มต้นการสอนแบบมอนเตสซอรีอย่างเป็นระบบเมื่อ ค.ศ. 1907 ที่ย่าน San Lorenzo กรุงโรมใน Casa Dei Bambini หรือ Children' Home การจัดการเรียนการสอนที่ได้นำวิธีการสอนที่ ดร.มอนเตสซอรีได้คิดขึ้นจากผลที่ได้รับจากการสังเกตเด็กในสภาพที่เป็นจริงมาสู่การปฏิบัติ ด้วยพื้นฐานความเชื่อที่ว่าไม่มีใครได้รับการศึกษาโดยคนอื่น ตัวของเขาเองจะเป็นคนที่ทำให้เกิดขึ้นเอง หรือไม่ทำให้เกิดขึ้นเลย การศึกษาของแต่ละบุคคลยาวนานกว่าชั่วโมงเรียน และจำนวนปีที่แต่ละคนใช้ในห้องเรียนเพราะว่าคนเรานั้นถูกกระตุ้นจากความอยากรู้อยากเห็นตามธรรมชาติ และความรักในการใฝ่หาความรู้ จากแนวคิดพื้นฐานนี้ถ้าเราได้ศึกษาเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๒ คงจะพบว่าในหลายมาตราที่กำหนดไว้มีความสอดคล้องกับ แนวคิดความเชื่อของมอนเตสซอรี จากจุดนี้น่าจะเป็นการยืนยันได้ว่า แนวคิดความเชื่อของมอนเตสซอรียังคงทันสมัย นับวันจะมีการขยายตัวไปยังภูมิภาคต่างๆ มากขึ้นตามลำดับจากความจริงที่มีความเป็นสากล และสอดคล้องกับยุคสมัยถึงแม้เวลาจะล่วงเลยมาถึง ๑๐๐ ปีก็ตาม

สำหรับในประเทศไทยของเรา ได้มีการนำแนวคิดการสอนมาใช้เป็นเวลานานแล้ว แนวคิดการสอนได้มีการนำมาใช้ทั้งในโรงเรียนเอกชน และโรงเรียนรัฐบาล แต่ความสนใจ

ในการนำไปปฏิบัติให้ต่อเนื่องจริงจังทั้งในระบบโรงเรียนเอกชน รัฐบาล โรงเรียนนานาชาติและ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เริ่มเห็นเป็นรูปธรรม ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๒๙ เป็นต้นมา

โรงเรียนอนุบาลกรแก้ว เริ่มใช้การสอนแบบมอนเตสซอรีเมื่อปีการศึกษา ๒๕๒๙ และได้พัฒนาหลักสูตรให้สัมพันธ์กับบริบทสังคมไทย โดยยังคงยึดมั่นในหลักการต้นแบบของมอนเตสซอรี จากการประเมินผลการทดลองใช้ครั้งแรกของโรงเรียนเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ข้อมูลจาก ๓ กลุ่มคือ เจ้าของโรงเรียน ครู และผู้ปกครองพบว่า การสอนแบบมอนเตสซอรี ช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนทั้งในด้านการเตรียมความพร้อมและด้านวิชาการ เจ้าของโรงเรียนและครู เห็นว่าการสอนแบบมอนเตสซอรีเหมาะกับเด็กระดับอนุบาล ซึ่งเป็นวัยที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคลสูงมาก

เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ แนวคิดการสอนแบบมอนเตสซอรี ก็เป็นหนึ่งในแนวคิดที่ได้รับการนำเสนอเพื่อนำไปปฏิบัติในโรงเรียนเพื่อพัฒนาเด็กให้สอดคล้องตามความมุ่งหมายและหลักการในมาตรา ๖ และแนวการจัดการศึกษาในมาตรา ๒๒ โดยโรงเรียนอนุบาลกรแก้วได้เป็นโรงเรียนต้นแบบและมีโรงเรียนเครือข่ายอีก ๔ แห่ง นำแนวคิดไปสู่การปฏิบัติ และได้มีการสรุปผลการทดลอง พบว่าผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ปกครองโรงเรียนเครือข่ายมีความพอใจกับแนวคิดการสอนแบบมอนเตสซอรี

ในปัจจุบันได้มีการขยายแนวคิดออกไปอย่างกว้างขวางในประเทศไทย ทั้งในส่วนของสถานรับเลี้ยงเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและระบบโรงเรียน ได้มีการฝึกอบรมครูเพื่อไปปฏิบัติการสอนแบบมอนเตสซอรีทั้งจากผู้เชี่ยวชาญการสอนในประเทศและจากต่างประเทศ และได้มีการรวมตัวตั้งเป็นสมาคมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อเด็กเป็นสำคัญ (TAMS-Thailand Association of Montessori Schools) เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๗ การดำเนินงานของสมาคมได้ช่วยให้การสอนแบบมอนเตสซอรีขยายตัวไปได้อย่างมีระบบทั่วประเทศ

แนวคิดมอนเตสซอรี เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาแนวคิดหนึ่งที่กำลังได้รับความสนใจนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังในสถานศึกษาปฐมวัย และคงจะดำรงอยู่ต่อไปอีกนานเท่าอนันต์ ด้วยคุณค่าของแนวคิดที่ไม่มีวันล้าสมัยสำหรับการดูแลและให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย

ผู้เขียน

รศ.ดร.จีระพันธุ์ พูลพัฒน์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย